

2020

Helyi tanterv

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

5-8. évfolyam

VESZPRÉMI CHOLNOKY JENŐ
ÁLTALÁNOS ISKOLA

Készült a NAT (5/2020.1.31.Kormányrendelet)-hoz alkotott kerettanterv felhasználásával

Magyar nyelv

A NAT fő témakörei

1. A kommunikáció alapjai
2. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban
3. Állandósult szókapcsolatok, közmondások, szóláshasonlatok, szállóigék
4. Helyesírás, nyelvhelyesség
5. A nyelvi szintek: hangok, szóelemek, szavak, szószerkezetek, mondat, szöveg
6. A szóalkotás módjai
7. Nyelvtörténet, nyelvrokonság; a legújabb kutatások eredményei
8. A magyar nyelv földrajzi, társadalmi változatai
9. A könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

5-8.évfolyam

Heti és éves óratervezet évfolyamonként

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
5.	2	68
6.	2	68
7.	2	68
8.	2	68

Tantervi témakörök és éves óraszámok évfolyamonként

5. évfolyam

	tantervi témakör	órakeret
1.	A kommunikáció alapjai	6
2.	Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan	8
3.	Állandósult szókapcsolatok	5
4.	A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak	20
5.	Hangalak és jelentés	6
6.	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	7
7.	Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
	Szabadon felhasználható órakeret	14
	összesen:	68

6. évfolyam

	tantervi témakör	órakeret
1.	Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben	46
6.	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	6
7.	Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei	2
	Szabadon felhasználható órakeret	14
	összesen:	68

7. osztály

	tantervi témakör	órakeret
1.	Mondat a szövegben- egyszerű mondat részei, alá- és mellérendelő szó szerkezetek, szóösszetételek	32
2.	Kommunikáció, digitális írásbeliség fejlesztése	4
3.	A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai	8
4.	Könyvtárhasználat	2
5.	Készüljünk a felvételire	4
6.	Helyesírási készségek fejlesztése	4
7.	Szabadon felhasználható órakeret	14
	összesen:	68

8. osztály

	tantervi témakör	órakeret
1.	Készüljünk a felvételire	6
2.	Összetett mondat a szövegben	26
3.	Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	9
4.	Nyelvtörténet és nyelvrokonság - játékosan	4
5.	Kommunikáció, digitális írásbeliség fejlesztése	5
6.	Helyesírási készségek fejlesztése	4
7.	Szabadon felhasználható órakeret	14
	összesen:	68

Az alapközü képzés második szakaszában, az 5–8. évfolyamon, a nevelésnek-oktatásnak többszörös feladata és célja van:

- cél, hogy a diákok megértsék a nemzet, a szűkebb közösség és az egyes ember kapcsolatát. Megismerjék kultúrájukat, annak gondolati, erkölcsi tartalmait, esztétikai

értékeit. Ennek révén szellemileg és érzelmileg is kötődjenek ahhoz. Korosztályuknak megfelelően tudják értelmezni múltjukat, jelen környezetüket, önmagukat. A tanulókat fel kell készíteni arra, hogy ennek a kulturális hagyománynak értői és később formálói legyenek.

- Elengedhetetlen, hogy ebben a képzési szakaszban a tanulók biztos szövegértésre tegyenek szert.
- Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával.
- A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.
- Kreativitásuk olyan szintű fejlesztése, hogy az általuk tanult műfajokban, szövegtípusokban – a magyar nyelv és helyesírás szabályait tudatosan alkalmazva – képesek legyenek rövid szövegeket alkotni. Fejlődjék szókincsük, kifejezőkészségük. Az egyéni képességeikhez mértén tagolt, rendezett, áttekinthető írásképpel, egyértelmű javításokkal alkossanak megfelelő tartalmú és szerkezetű, hagyományos és digitális fogalmazásokat. Fejlődjék digitális kompetenciájuk.
- Cél, hogy a diákok különböző kommunikációs helyzetekben, szóban és írásban is helyesen, szabatosan ki tudják fejezni önmagukat. Az anyanyelvi ismeretek mindenekelőtt a nyelvhasználat tudatosítását és fejlesztését szolgálják, ide értve a tudatos szövegértési stratégiák kialakítását és a kommunikációs helyzethez illő megnyilatkozást, a toleráns nyelvhasználatot.
- Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál. Az irodalmi művek sokfélesége biztosítja kíváncsiságuk felkeltését és megtartását, önmaguk megértésének lehetőségét.
- Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

A magyar nyelv tantárgy fejlesztési céljai jórészt összehangolhatók: az alaptantervben meghatározott hat fő fejlesztési területből (anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek; mérlegelő gondolkodás, véleményalkotás) a tantárgy keretében fejleszthető.

A magyar nyelv tanítása nemcsak műveltségátadást, kompetenciafejlesztést jelent, hanem érzelmi nevelést is. A diákok személyes boldogulásának, együttműködési képességeinek, társadalmi beilleszkedésének, kulturált viselkedésének érzelmi fejlődésük az alapja.

A magyar nyelv más tantárgyakhoz, műveltségterületekhez is kötődik. A tantárgyi koncentráció kialakítása a tantárgyi struktúra egyik elve.

A törzsanyag órai feldolgozása kötelező.

5–6. ÉVFOLYAM

Az 5. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában **alapvető cél és feladat** az alsóbb évfolyamokon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődjék íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz két éve alatt megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szövegkörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjék ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szöveggözpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

Az 5. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik.

Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

AZ 5. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció alapjai	
A jelek világa	Az országunk jelképeinek eredete Történelmi jelképeink értelmezése A kommunikációs illemszabályok tudatosítása (üdvözlési szokások, SMS, chat)
A kommunikáció fogalma, tényezői	
A kommunikáció nem nyelvi jelei	
A kommunikációs kapcsolat	
A beszélgetés	
II. Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan	
Hang és betű, az ábécé	Megelevenedett ABC (rajzok)
Betűrend, elválasztás	Beszédtechnika
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve	Nyelvtörők
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve	A magyar helyesírás értelemtükröző és értelem-megkülönböztető szerepe Helyesírási szótárak és helyesírási tanácsadó portálak használata
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve	
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve	
III. Állandósult szókapcsolatok	
Szólások	A magyar szólások, szóláshasonlatok, közmondások eredete: O. Nagy Gábor: Mi fán terem?, Kiss Gábor (Szerk.): Magyar szókinccsár
Szóláshasonlatok	
Közmondások	
Szállóigék	
Köznyelvi metaforák	

	<p>Az állandósult szókapcsolatok szerepe a szövegépítésben (jelentésbeli és stilisztikai többlet)</p> <p>A digitális kommunikáció állandósult szókapcsolatai és azok stilisztikai, jelentésbeli kifejezőereje</p>
IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek	
Hangképzés, fonéma	<p>A hangképzés biológiája – digitális anyagok</p> <p>Beszédtechnika</p> <p>Madarak népnyelvi megnevezésének és hangjuknak összehasonlítása</p> <p>A személynévadás esztétikája</p> <p>Az összetett szavak kialakulása, jelentésváltozása, nyelvhelyességi kérdések</p> <p>Idegen elemű összetett szavak és nyelvhelyességi kérdéseik</p> <p>A szótő és a toldalékok helyes használata</p> <p>Nyelvi játékok: szóalkotási módok</p>
A magánhangzók csoportosítása	
Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés	
Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés	
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag	
V. Hangalak és jelentés	
Egyjelentésű szavak	<p>A hangalak és a jelentés szerepe az írásbeli és szóbeli megnyilatkozásban</p> <p>Nyelvi humor</p> <p>Hangutánzó szavak a tanult idegen nyelvben</p>
Többjelentésű szavak	
Azonos alakú szavak	
Rokon értelmű szavak	
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak	
Hangutánzó, hangulatfestő szavak	

5. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR:

A kommunikáció alapjai

ÉVES ÓRASZÁM: 6 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A kommunikációs helyzetnek megfelelő helyes beszédlegzés, hangképzés, hangsúlyozás, tempó és szünettartás kialakulásának segítése: pl. beszédgyakorlatokkal, dramatikus játékkal, hangos szövegmondással.

Törekvés a különböző beszédhelyzetekben a jól formált, a kommunikációs célt közvetítő beszéd alkottatására. A kifejező kommunikáció, a megfelelő szókincs alkalmaztatása személyes beszámolóban, történetmeséléskor, személyek jellemzésekor. A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a konfliktusok kezelése képességének fejlesztése.

A kiejtés, a szöveg és a nem nyelvi jelek közötti összhang kialakulásának fejlesztése. A magyar nyelv kiejtési sajátosságainak (hangsúly, hanglejtés) tudatosításán keresztül a nemzeti identitás erősítése.

A kommunikációs folyamat alapvető tényezőinek tudatosítása.

Kommunikációs (illem) szabályok tudatosítása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek megismerése, alkalmazása és üzenetének felismerése a mindennapi beszédhelyzetekben</p> <p>A nyelv zenei kifejezőeszközeinek megismerése, alkalmazása</p> <p>A hallás utáni szövegértési készség fejlesztése</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben</p> <p>Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése</p> <p>A jelek felismerése, elkülönítése, csoportosítása</p> <p>A kommunikáció tényezőinek megismerése</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek felismerése, alkalmazása</p>	<p>A mindennapi érintkezés kommunikációs helyzeteinek megfigyelése, értékelése.</p> <p>Az udvarias nyelvi viselkedés formáinak gyakorlása szituációs játékokban.</p> <p>Egyszerű, érthető és hatékony közlés változatos kommunikációs helyzetekben.</p> <p>Törekvés a pontosságra, az érzékletességre és a lényeg kiemelésére.</p> <p>Törekvés a kifejező, a mások számára érthető, nyelvileg igényes és helyes beszédre, a megfelelő artikulációra.</p> <p>A testbeszéd, az arcjáték, a szemkontaktus működésének megfigyelése.</p> <p>Törekvés a hallgatósághoz a beszédhelyzetekhez való alkalmazkodásra, a személyiséghez illő, jó fellépésre, az árnyalatok érzékeltetésére.</p> <p>Mások véleményének meghallgatása, megértése többszereplős helyzetekben.</p> <p>Változatos dramatikus formák kipróbálása.</p>	<p>A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal.</p> <p>Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.</p> <p>Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben.</p> <p>Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.</p> <p>Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.</p> <p>Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása:</p>

<p>A kommunikációs kapcsolat illemszabályainak tudatosítása, alkalmazása</p>		<p>kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés. Férfiak és nők, felnőttek és gyermekek kommunikációja különbözőségeinek megfigyelése, kommunikációs (illem) szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között. Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása. A kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése. A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével.</p>
<p>FOGALMAK: természetes jelek, mesterséges jelek, jelrendszerek, feladó, címzett, üzenet, kód, csatorna, beszédhelyzet, arcjáték, gesztusok, testhelyzet, külső megjelenés, térköz; hangsúly, hanglejtés, tempó, hangerő, szünet, csend; megszólítás, bemutatkozás, bemutatás, kérdés, kérés</p>		

TÉMAKÖR:

Helyesírás, nyelvhelyesség játékosan

ÉVES ÓRASZÁM: 8 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A leggyakrabban előforduló, a helyesírási alapelvekre épülő helyesírási szabályok megismertetése, tudatosítása, azok fokozatos önálló alkalmazásának fejlesztése az írott kommunikációban.

A helyzetnek megfelelő, pontos helyesírás iránti igény kialakítása, a helyesírást segítő segédeszközök (helyesírási szabályzat, szótár stb.) önálló használatának kialakítása. A magyar helyesírás alapelveinek ismeretében az írott magyar nyelvi norma tudatosítása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
----------------------------------	---------------	-----------------

<p>Az alapvető helyesírási szabályok megismerése (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) A megismert helyesírási esetek felismerése írott szövegekben, és tudatos alkalmazása a szövegalkotásban</p>	<p>Helyesírási ismeretek rendszerezése. Az alapelvek megismerése. Gyakorló feladatok elkészítése. Az írástechnika továbbfejlesztése másolás, tollbamondás, emlékezet utáni írással. Nyelvi játékok, totók, tesztek, vetélkedők.</p>	<p>Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtnai ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával. Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra.</p>
<p>FOGALMAK: hang és betű, ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve) elválasztás, helyes kiejtés, nyelvi normáknak megfelelő mondatalkotás, határozóragok megfelelő használata</p>		

TÉMAKÖR:

Állandósult szókapcsolatok

ÉVES ÓRASZÁM: 5 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A magyar nyelv szinonima-gazdagságának, a szójelentések rétegzettségének, sokszínű kifejezőképességének fölfedeztetése. Szókincsbővítés, annak megtapasztaltatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A szókincsfejlesztése, a nyelvhelyességi szabályok alkalmazása Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások értelmezése, szerkezetének, használati körének megfigyelése A leggyakoribb mindennapi metaforák</p>	<p>Szólások és közmondások használatának megfigyeltetése, értelmezés. Rokon értelműség a szólások és közmondások szintjén.</p>	<p>Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, szerkezetének, használati körének megfigyelése. Egynyelvű szótárak használata, könyvtári kutatás, szójelentések csoportos és önálló feltárása.</p>

jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben – játékos gyakorlatokkal		
FOGALMAK: állandósult szókapcsolat, szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, köznyelvi metaforák		

TÉMAKÖR:

A nyelvi szintek: a beszédhang, a fonéma, a szóelemek, a szavak, az összetett szavak

ÉVES ÓRASZÁM: 20 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata. A magyar nyelv sajátosságának tudatosítása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkciójának megismerése</p> <p>A nyelvi elemzőkészség fejlesztése</p> <p>A beszédhangok képzésének megismerése, csoportosításának alapjai</p> <p>A szavak szerkezetének felismerése</p> <p>A főbb szóelemek és funkciójuk (képző, jel, rag) felismerése, elkülönítése</p> <p>A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepének megfigyelése a kommunikációban</p> <p>Az alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) felismerése</p>	<p>Az 1-4. évfolyamban tanult hangtani és helyesírási ismeretek rendszerezése.</p> <p>A hangképzési sajátosságok megfigyelése.</p> <p>A magánhangzótörvények megfigyelése.</p> <p>Magánhangzók a szótőben, toldalékokban.</p> <p>A magánhangzók időtartam szerinti, illetve a nyelv vízszintes mozgása szerinti felosztásainak rendszerszerű látása.</p> <p>A magánhangzók időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe, ennek megfigyelése.</p> <p>Játékos ritmusgyakorlatok.</p> <p>A szavak elválasztása a szótagolás szabályai szerint.</p>	<p>A magyar hangrendszer jellemezőinek tapasztalati úton történő megismerése. A hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.</p> <p>A beszédhangok hasonlóságainak és különbségeinek felfedezése, a képzési módok megfigyelése.</p> <p>A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik:</p> <ul style="list-style-type: none"> – magánhangzók, mássalhangzók; – magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú; – mássalhangzók: zöngés, zöngétlen. <p>Néhány, a magyar nyelvre jellemző hangkapcsolódási szabályszerűség:</p>

<p>Nyelvi játékok, szójátékok, szóalkotás különféle módjainak megismerése, digitális programok használatával is</p>	<p>A betűrendbe sorolás alkalmazása. A betűrendbe sorolás alkalmazása. A mássalhangzók különböző szempontú felosztásai: zöngéesség, időtartam, írásjegy szerinti. A mássalhangzók időtartamának jelentésmegkülönböztető szerepe. A mássalhangzótörvények rendszerben látása. A mássalhangzók jellemzői Zöngés és zöngétlen mássalhangzók. Zöngés- zöngétlen párok. Egy-, két-, háromjegyű mássalhangzó. Rövid és hosszú mássalhangzó. A mássalhangzótörvények: kiesés, rövidülés, összeolvadás, hasonulások. Az alapelvek. A szóelemző írásmód elve.</p>	<p>megfigyelésük kiejtésben, a beszédben és az írásban. A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, kiesés, összeolvadás, rövidülés. A saját nyelvváltozatból ismert hangok eltérései a sztenderd változattól. A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv hangtani, szerkezetével.</p>
---	--	--

FOGALMAK:

beszédhang, fonéma, magánhangzó, mássalhangzó, hangkapcsolódási szabályszerűségek, szó, szóelem, egyszerű szó, összetett szó

TÉMAKÖR:

Hangalak és jelentés

ÉVES ÓRASZÁM: 6 ÓRA

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A magyar nyelv szinonima-gazdagságának, a szójelentések rétegzettségének, sokszínű kifejezőképességének fölfedeztetése. Szókincsbővítés, annak megtapasztaltatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szerkezettel, más-más szavakkal is ki lehet fejezni.

Néhány, mindennapi metafora jelentésszerkezetének játékos feladatokon keresztül történő megfigyeltetése.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
A hangalak és a jelentés kapcsolatának, illetve a	Az aktív és passzív szókinccs gazdagítása különböző szövegösszefüggésekben.	Hangalak és jelentés kapcsolatának felismerése a szavakban.

<p>jelentésmezőnek a felismerése</p> <p>Az egyjelentésű, a többjelentésű, az azonos alakú, az ellentétes jelentésű szavak, a rokon értelmű szavak, a hasonló alakú szavak, a hangutánzó és a hangulatfestő szavak jelentése, felismerése</p> <p>Gyakorlatszerzés a szavak jelentésviszonyainak sokféleségében</p>	<p>A szókincs különféle rétegeiből származó szavak jelentésének gyakoroltatása, használati körük megkülönböztetése.</p> <p>A szó szerinti és az átvitt jelentés megkülönböztetése szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegekben.</p> <p>Fogalmazási gyakorlatok, a rokon értelmű szók választékos alkalmazása</p> <p>Egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű hangutánzó és hangfestő szók gyűjtése.</p> <p>Mondatalkotási gyakorlatok végzése.</p> <p>Szólások és közmondások használatának megfigyeltetése.</p> <p>Rokon értelműség a szólások és közmondások szintjén.</p>	<p>A hangalak és jelentés viszonyai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • egyjelentésű, • többjelentésű, • azonos alakú, • rokon értelmű, • ellentétes értelmű, • hangutánzó, • hangulatfestő, • hasonló alakú szók. <p>A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés megfigyelése.</p>
<p>FOGALMAK: egyjelentésű, többjelentésű, hasonló alakú, ellentétes jelentésű, hangutánzó, hangulatfestő szavak, jelentésmező</p>		

TÉMAKÖR:

Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

ÉVES ÓRASZÁM: 7 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken.

Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmeztetése.

Az olvasási, a szövegértési hibák felismerésének fejlesztése, és a megfelelő javítási stratégia megismertetése, alkalmazásának elősegítése.

A számítógépes szövegek olvasási sajátosságainak felismertetése.

A webes felületek nem lineáris szövegeinek olvasási sajátosságainak felismertetése, a nehézségek tudatosítása.

A tömegkommunikációs szövegekben rejlő manipulációk felismerésének képességének fejlesztése. (Médiatudatosság.)

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása</p> <p>Különféle megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása</p> <p>Reflektálás a szöveg tartalmára</p> <p>Olvasási stratégiák alkalmazása</p> <p>A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A kreatív írás gyakorlása</p> <p>Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata</p> <p>Szövegtípusok I. (feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása</p> <p>Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása</p> <p>Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása</p> <p>Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete</p>	<p>Értő szövegolvasás gyakorlása.</p> <p>Szövegalkotás szóban és írásban. Különböző típusú szövegek alkotása.</p> <p>Az írott szöveg alkotásakor az írástechnika továbbfejlesztése.</p> <p>A szövegben kifejtett információk visszakeresése.</p> <p>Ismerkedés a szövegértési technikák alapjaival.</p> <p>Az írástechnika továbbfejlesztése.</p> <p>Az írásbeli és szóbeli szövegalkotásához kötődő alapvető nyelvhelyességi tudnivalók megbeszélése a beszéd és a helyesírás terén egyaránt.</p>	<p>Különféle szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.</p> <p>Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Az ismert szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).</p> <p>Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.</p> <p>A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása.</p> <p>Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A</p>

		szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.
FOGALMAK: elbeszélés, leírás, felelet, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető		

TÉMAKÖR:

Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Cél a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával. A tantárgy tanításának kiemelt célja a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.

Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál.

Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken Az információ-keresés, – gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel Részvétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt	Anyaggyűjtés a könyvtárak típusairól, azok jellemzőiről Gyűjtőmunkák végzése megadott témákból Információkeresés különböző platformokon Ismerkedés a sajtótermékekkel Reflexiók megfogalmazása Tantermen kívüli foglalkozásokon részvétel pl. könyvtár	Megismeri a könyvtárak típusait, jellemzőit Részt vesz látogatásokon Képes gyűjtőmunkát végezni a megadott témákból, illetve információt gyűjteni Megkülönbözteti a sajtótermékeket Képes reflexiót írni a tapasztalatairól A korosztálynak készült szótárak, lexikonok használata ismeretlen kifejezések magyarázata,

<p>előkészítő osztálytermi órán</p> <p>Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése</p> <p>Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról</p>	<p>A direkt tájékoztató eszközök (általános lexikonok, enciklopédiák és szótárak) „műfaji” meghatározása, felépítésük, szerkezetük, bemutatása, használatuk bemutatása egylépcsős referenz kérdések segítségével.</p> <p>Általános és szaklexikon, általános és szakenciklopédia fogalma. A szótárak típusai. A segédkönyvekben használt legismertebb jelölések, rövidítések.</p> <p>Gyermekeknek szóló ismeretterjesztő művek, lexikonok, szótárak megismerése, használata.</p>	<p>személyekhez, témákhoz kapcsolódó adatok gyűjtése a tanult anyag bővítésére.</p>
<p>FOGALMAK: könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés</p>		

A továbbhaladás feltételei

A tanuló igazodjon el a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Alkalmazza a kérdés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően. Legyen képes egy kb. 200 szavas írott (dokumentumszöveg és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan vázlatot készíteni. A tanuló ismerje a szövegszerkesztés állomásait. Legyen képes tanári segítséggel a szövegalkotáshoz anyagot gyűjteni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján. Tudjon min. 100 szavas magánlevelet megfogalmazni. A tanuló ismerje a főbb beszélőszervek működését. Ismerje fel a magánhangzókat, a mássalhangzókat. Ismerje a hangok csoportosításának a főbb szempontjait (rövid és hosszú, mély és magas magánhangzók, rövid és hosszú, zöngés és zöngétlen mássalhangzók). A tanuló ismerje fel egyéni közlésmódjának a jellemzőit, törekedjen megfelelő hangképzésre és helyes beszédlejtésre. Ismerje a betűrendbe sorolásnak, az elválasztásnak és a keltezésnek a fontosabb szabályait. Legyen képes a Magyar helyesírási szótárt tanári segítséggel használni. Különböztesse meg a szótót és a toldalékokat, tudja az összetett szavakat előtagra és utótagra bontani. Legyen képes megnevezni a helyesírási alapelveket, ismerje fel saját munkáiban a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának az eseteit, törekedjen a tanult helyesírási szabályok alkalmazására. A tanuló ismerje fel és nevezze meg a hangutánzó, a hangulatfestő, a

többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat a szövegben. Törekedjen megfelelő használatukra a fogalmazásokban. Tudja segítséggel használni a Magyar szinonimaszótárt vagy a Magyar szókincstárt. Tudjon memoriterként min. 10 magyar közmondást és szólást, legyen képes értelmezni őket. A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált megfogalmazására. Legyen képes 2-3 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni.

6. ÉVFOLYAM

A 6. évfolyamon az anyanyelvi kultúra oktatásában **alapvető cél és feladat** az 5. évfolyamon megalapozott szövegértés, szövegalkotás képességének továbbfejlesztése, újabb technikák, stratégiák megismerése és alkalmazása.

Kiemelt cél továbbra is a tanulók szövegalkotási képességének fejlesztése: tudjanak fogalmazni különböző kommunikációs helyzeteknek megfelelő szóhasználatú és jelentésű szövegtípusokban, gyakorolják a szövegalkotást. Folyamatosan fejlődnek íráskészségük, helyesírásuk.

Fontos cél, hogy a tanítási szakasz végére megalapozó tudást szerezzenek anyanyelvükről, törekedjenek arra, hogy anyanyelvüket szóban és írásban színvonalasan, a szöveggörnyezetnek és korosztályuknak megfelelően használják. Továbbá fejlődjenek ki az igényük a pontos és szabatos nyelvhasználatra.

A tudatos nyelvhasználat alapja az anyanyelv ismerete, a grammatikai ismeretek szövegközpontú elsajátítása. Ezek birtokában lehetséges a nyelvhasználattal kapcsolatos gyakorlati képességek fejlesztése. A hagyományos grammatikaoktatást szövegbe ágyazottan, a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban érdemes elsajátítaniuk.

A 6. évfolyam nyelvtanoktatása elsősorban a helyesírás tudatosítására, a szövegértésre, a hagyományos és digitális kommunikáció-fejlesztésre összpontosít, illetve a nyelvi rendszer megismerésének kezdeti szakaszára (hangok, szavak, szóelemek). A nyelvi oktatás középpontjában a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll.

A nyelvi rendszer megismerése és tudatosítása tovább folytatódik.

Kitüntetett cél a magyar nyelv írásban és szóban történő helyes használatára való törekvés, továbbá a szövegértés és szövegalkotás gyakoroltatása.

A 6. ÉVFOLYAM TANANYAGTARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG

I. Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

Szóelemek, szófajok	Tulajdonnevek köznevesülése
Az ige fogalma	Köznevek tulajdonnévvé válása
Az igeidők	Történelmi ragadványnevek
Az igemódok	Melléknevek főnevesülése
Az ige ragozása	Melléknevek metaforikus jelentése
A leggyakoribb igeképzők	Emberi tulajdonságok megjelenése az állandósult szókapcsolatokban
Az igék helyesírása	A számnevek megjelenése az állandósult szókapcsolatokban, mondókákban
A határozószó	Karinthy Frigyes: Tegeződés
A főnév	Többszófajúság
Személynevek és helyesírásuk	Szófajváltás
A földrajzi nevek és helyesírásuk	Az állandósult szókapcsolatok és a szófajok
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	Az igenevek kapcsolata a többi szófajjal
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	A névmások szerepe a mondat- és szövegépítésben
A melléknév	Hagyományos és digitális helyesírási szótárak és portálok használata
A melléknevek helyesírása	A szófajok használatának nyelvhelyességi kérdései
A számnév	
A számnév helyesírása	
A névmások	
A személyes és birtokos névmás	
A kölcsönös és visszaható névmás	
A mutató és kérdő névmás	
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	
Az igenevek: A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyozók, mondatszók	

A nyelvtan óraszámjai úgy értendők, hogy minden témakör kiemelt feladata az írásbeli és szóbeli szövegértés és szövegalkotás folyamatos fejlesztése.

6. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR:

Szófajok a nagyobb nyelvi egységekben: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók

ÉVES ÓRASZÁM: 46 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Nyelvi tudatosság figyelemfejlesztéssel: a magyar nyelv szerkezetének megfigyeltetése; a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata. A magyar nyelv sajátosságának tudatosítása. Elemző képesség fejlesztése: a szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyeltetése.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
Helyesírási készség fejlesztése A szójelentés, a metaforikus jelentés, a több szófajúság megismerése A szavak jelentésbeli szerepe és gyakorlati alkalmazása a szóbeli és írásbeli kommunikációban A szófajok felismerése helyes leírása a mondatban és a szövegben: ige, főnév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyszók, mondatszók Az iskolai helyesírási segédeszközök: szótár, szabályzat és helyesírási portálok önálló használata Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása Szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése Reflektálás a szöveg tartalmára A szövegű és értő szövegolvasás gyakorlása A hagyományos és a digitális íráshasználat fejlesztése	A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, felismerése, helyesírása. Az egyes szófajok használata a szóbeli és írásbeli szövegalkotásban. Toldalékok felismerése, kategorizálása a tanult szófajok esetében. Összehasonlító gyakorlatok a tanult idegen nyelvvel összefüggésben A szókincs különféle rétegeiből származó szavak jelentésének gyakoroltatása, használati körük megkülönböztetése. Szinonimák gyűjtése, beépítése különböző szövegekből. A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek tudatos alkalmazása.	A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, szövegbeli és kommunikációs szerepük megfigyelése, alkalmazásuk a kommunikációban. A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése. Az alapszófajok típusai, szerkezetük, szerepük a szövegalkotásban. Az ige szerkezete, az igekötők szerepe az ige folyamatosságának, az irányultságának kifejezésében; az ige aktualitása. A főnevek kategóriái, a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, szerkezete. A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban. A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok. A magyar nyelv szerkezetének

<p>A kreatív írás gyakorlása</p> <p>A helyesírási készség fejlesztése</p> <p>A mérlegelő gondolkodás fejlesztése</p> <p>A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése</p> <p>A nyelvi elemzőkészség kialakítása</p>		<p>összehasonlítása a tanult idegen nyelv szótani szerkezetével.</p> <p>Az egyes szófajokról szerzett tudás alapján szövegben előforduló szófajok felismerése, megnevezése, jellemző jegyeik összegyűjtésével magyarázat és/vagy definíció tanári segítséggel.</p>
<p>FOGALMAK: szó, szóelem, szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, viszonyítók, mondatok</p>		

TÉMAKÖR:

Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban

ÉVES ÓRASZÁM: 6 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A szövegfeldolgozás általános sémájának tudatosítása változó szövegeken.

Az olvasási technika fejlesztése különféle folyamatos és nem folyamatos szövegeken többféle szövegértési eljárással. A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismertetése, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmeztetése.

Az olvasási, a szövegértési hibák felismerésének fejlesztése, és a megfelelő javítási stratégia megismeretése, alkalmazásának elősegítése.

A számítógépes szövegek olvasási sajátosságainak felismertetése.

A webes felületek nem lineáris szövegeinek olvasási sajátosságainak felismertetése, a nehézségek tudatosítása.

A tömegkommunikációs szövegekben rejlő manipulációk felismerésének képességének fejlesztése. (Médiatudatosság.)

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>Szövegű, értő szövegolvasás gyakorlása</p> <p>Különböző megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása</p> <p>Reflektálás a szöveg tartalmára</p> <p>Olvasási stratégiák alkalmazása</p>	<p>Különböző szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.</p> <p>Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése</p> <p>különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Az ismert</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • olvassa önállóan a rövidebb szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegeket értelmező hangos olvasással, • lássa meg és emelje ki ezekből a

<p>A szóbeli és írásbeli szövegalkotási készség fejlesztése</p> <p>A kreatív írás gyakorlása</p> <p>Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata</p> <p>Szövegtípusok I. (felelet, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat) jellemzőinek felismerése, alkalmazása</p> <p>Szövegtípusok II. (elbeszélés, leírás, jellemzés, könyvismertetés, hagyományos levél, elektronikus levél: e-mail) jellemzőinek felismerése, alkalmazása</p> <p>Szövegtípusok III. (plakát, meghívó) jellemzőinek felismerése, alkalmazása</p> <p>Helyesírási és a szövegtípusoknak megfelelő alapvető szövegszerkesztési szabályok ismerete</p>	<p>szöveg-feldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).</p> <p>Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.</p> <p>A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása. Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.</p> <p>A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.</p> <p>Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció.</p>	<p>leglényegesebb gondolatokat,</p> <ul style="list-style-type: none"> • foglalja össze a lényeges gondolatokat, • tudjon néhány mondatos véleményt fogalmazni az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről, az ott található emberi helyzetekről. <p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • írása legyen jól olvasható, • írásképe rendezett, • helyesírása legyen biztos a gyakorlott példákban, szófajokban.
---	--	---

	<p>Anyaggyűjtés különféle nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez.</p> <p>A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.</p> <p>Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.</p> <p>Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban:, jellemzés.</p> <p>Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott üzeneten túli jelentése.</p> <p>A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.</p>	
<p>FOGALMAK: elbeszélés, leírás, feleletterv, felelet, szóbeli beszámoló, vázlat, jellemzés, levél, elektronikus levél, plakát, meghívó, könyvismertető</p>		

TÉMAKÖR:

Könyv- és könyvtárhasználat, a kultúra helyszínei

ÉVES ÓRASZÁM: 2 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Cél az önálló ismeretszerzésre, a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával, a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.

Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál.

Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A könyvtárak típusaival és jellemzőivel való ismerkedés</p> <p>Megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunka végzése a könyvtárban és digitális felületeken</p> <p>Az információ-keresés, – gyűjtés alapvető technikáinak gyakorlása</p> <p>Képzőművészeti gyűjtemények megismerése vezetéssel</p> <p>Résztétel múzeumpedagógiai és könyvtárismereti foglalkozáson, és az azt előkészítő osztálytermi órán</p> <p>Néhány sajtótermék szerkezetének, tartalmának áttekintése</p> <p>Megadott szempontok alapján reflexió megfogalmazása a múzeumban, színházban, könyvtárban szerzett tapasztalatokról</p>	<p>Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megtapasztalása, gyakorlása (könyvkölcsönzés, a könyvtárhasználat alapjai).</p> <p>Tantárgyi gyűjtőmunka csoportosan vagy egyénileg különböző témákban. A kiválasztott könyvek kikölcsönzése. A könyvekből szerzett ismereteikről a Magyar nyelv és irodalom óráin számolhatnak be.</p> <p>Ismerkedés a betűrendes leíró katalógussal. A katalóguscédulán található bibliográfiai leírás adatszoportjai, adatelemei. A betűrendes leíró katalógus felépítése, használata</p> <p>A katalóguscédula értelmezése. Tájékozódás a dokumentumokról szerző, cím (és egyéb szempontok) szerint a betűrendes leíró katalógus segítségével.</p> <p>Irányított forrás- és információkeresés indirekt tájékoztató eszközökben.</p>	<p>Megismeri a könyvtárak típusait, jellemzőit</p> <p>Részt vesz látogatásokon</p> <p>Képes gyűjtőmunkát végezni a megadott témákból, illetve információt gyűjteni</p> <p>Megkülönbözteti a sajtótermékeket</p> <p>Képes reflexiót írni a tapasztalatairól</p>
<p>FOGALMAK: könyvtár, katalógus, digitális adattárak, múzeum, kiállítás, gyűjtemény, sajtó, folyóirat, rovat, célcsoport, könyvismertetés</p>		

A továbbhaladás feltételei

A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit, figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit. Törekedjen az egyszerű, érthető,

hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és továbbadni. Legyen képes egy kb. 200-250 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban megfogalmazni. Tudjon a különféle írott információhordozókból az anyaggyűjtés során tanári segítséggel jegyzetet készíteni. Legyen képes tanári irányítással a szövegalkotáshoz anyagot gyűjteni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján. Ismerje föl és tudja megnevezni a legáltalánosabb sajtótermékeket (napi-, hetilap, folyóirat).

A tanuló ismerje a főbb szófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások, névelő, névutó, kötőszó, igekötő, kötőszó) általános jellemzőit, alaki sajátosságait. Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket. Ismerje és tudja alkalmazni mindennapi írásbeli alkotásaiban az ige, a főnevek (különös tekintettel a tulajdonnevek), a számnevek és melléknevek legáltalánosabb helyesírási szabályait és nyelvhelyességi tudnivalóit. Ismerje a szóképzés fogalmát, és tudjon néhány képzőt megnevezni és fölismerni. A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált megfogalmazására, álláspontjának megvédésére. Legyen képes 2-3 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni. Törekedjen mások számára is érthető, nyelvileg igényes és helyes beszédre, megfelelő artikulációra.

7. ÉVFOLYAM

A 7. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

A 7. évfolyam végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 7. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagnak a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

A 7. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	
Vita és érvelés	
Kommunikációs zavar	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	A mondatrészek és stilisztikai szerepük: nominális és verbális stílus

Az állítmány	Vonzatok és mondatszerkezetek A vonzatok vizsgálata a tanult idegen nyelvben, összevetése a magyar nyelv sajátosságaival A szó szerkezetek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra A szóösszetételek jelentéstömörítő szerepe, különös tekintettel az állandósult szókapcsolatokra
Az alany	
A tárgy	
Határozók	
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó	
A jelzők	
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző)	
A mellé- és alárendelő szó szerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Szóképzés	
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	
III. A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	
A köznyelv és csoportnyelvek	A nagy magyar nyelvjárások hangtani, szókészletbeli jellemzőinek összevetése digitális anyagok segítségével Torz mozaikszavak stílushatásai
Nyelvjárások	
Ritkább szóalkotási módok	
Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	
IV. Könyvtárhasználat	
V. Készüljünk a felvételig!	
VI. Helyesírási készségek fejlesztése	

7. osztály

TÉMAKÖR:

A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

ÉVES ÓRASZÁM: 5 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek tudatosítása, a konfliktuskezelés képességének fejlesztése.

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása.

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</p> <p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben</p> <p>A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása</p> <p>A szövegértési készség fejlesztése</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben</p> <p>A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása</p> <p>Az önálló véleményalkotás készségének fejlesztése</p> <p>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával</p> <p>A tömeg- és digitális kommunikáció jellemzőinek megismerése</p> <p>A kommunikációs zavar felismerése, javítása</p> <p>Vita- és érvelési kultúra elsajátítása</p> <p>A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása</p>	<p>Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.</p> <p>A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókinccs használata.</p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.</p> <p>Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása szóban és írásban.</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tudjon alkalmazkodni a kommunikációs folyamat tényezőihez különféle konkrét beszédhelyzetekben, • használja mondatait a közlési célnak és szándéknak megfelelően változatosan, tudatosan, • ismerje a testbeszéd, az arcjáték néhány jelét, törekedjen ezek tudatos alkalmazására, • tapasztalja meg a szemkontaktus jelentőségét, • tudja meghallgatni és megérteni mások véleményét, tudja azokat reprodukálni többszereplős helyzetekben, <p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • olvasható, esztétikus írással írjon a tanulási szintnek megfelelően, • tudjon szöveget alkotni különböző szövegtípusokban és műfajokban, • tudja összegyűjteni a rövidebb beszámolókat anyagát, rendezze és foglalja írásba tanári irányítással, csoportosan és önállóan.
<p>FOGALMAK:</p> <p>tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd</p>		

TÉMAKÖR:

Mondat a szövegben – az egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek

ÉVES ÓRASZÁM: 32 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal. A mondatfajták közlési szándékának felismertetése a beszélt és írott nyelvben, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban.

A mondat szó szerinti és pragmatikai jelentésének felismertetése, az elsődleges és másodlagos jelentés megkülönböztetése.

A viszonyszók és mondatvezetők funkcionális szerepének megismertetése.

A modalitásnak (a mondatfajtáknak) megfelelő akusztikai eszközök tudatosítása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak megismerése A nyelvi elemzőkészség fejlesztése A nyelv változásainak megfigyelése A helyesírási készség fejlesztése A mondatfajták azonosítása a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben Egyszerű mondat típusainak felismerése, elemzése Az egyszerű mondat központozása Az összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai A mellérendelő és az alárendelő szószerkezet fajtáinak megismerése, elemzése A mondatrészek megtanulása (alany, állítmány, tárgy, határozók [időhatározó, helyhatározó,	A mondatfajták felismerése a közlési szándék szerint a beszélt és az írott nyelvben Egyszerű mondat típusainak felismerése A szószerkezet és fajtáinak felismerése, elemzése. A mondatrészek megtanulása, felismerése. Mondat-átalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban. A mondatalkotáshoz kapcsolódó nyelvhelyességi ismeretek biztonságos alkalmazása. Különböző mondatok változatos, tudatos használata a közlési célnak és szándéknak megfelelően. Biztonság az egyszerű mondat központozásában. A gondolatjel, zárójel,	A tanuló: <ul style="list-style-type: none">ismerje fel, nevezze meg, és mondattanilag elemezze az egyszerű mondat alábbi mondatrészeit:<ul style="list-style-type: none">- az állítmány,- az alany,- a tárgy,- határozók,- jelzők,nevezze meg a fenti mondatrészek kifejezőeszközeit (szófajait),alkalmazza a tanult nyelvhelyességi szabályokat szóban és írásban,legyen képes megkülönböztetni egymástól, és helyesen alkalmazni a beszélő szándéknak megfelelő mondatfajtákat. A tanuló: <ul style="list-style-type: none">alkalmazza a helyesírási, nyelvhelyességi szabályokat,ismerje fel és nevezze meg a szóalkotás alábbi módjait:<ul style="list-style-type: none">- szóösszetétel,- szóképzés,- mozaikszó-alkotás,

<p>részeshatározó, mód- és állapothatározó, ok-és célhatározó, eszköz- és társhatározó, állandó határozó)), jelző [minőségjelző, birtokos jelző, mennyiségjelző, értelmező]</p> <p>A szórend és a mondatjelentés kapcsolatának vizsgálata</p> <p>A szó elsődleges jelentésének, illetve a metaforikus jelentésnek elkülönítése, tudatos alkalmazása</p> <p>A főbb szóalkotási módok (szóösszetétel, szóképzés) ismerete</p> <p>Az összetett szavak alapvető helyesírási szabályainak elsajátítása</p> <p>Digitális és papíralapú iskolai helyesírási segédeszközök: szótárak és szabályzatok és helyesírási portálok önálló használata</p>	<p>kettőspont szerepének ismerete és helyes használata.</p> <p>Szóalkotási módok megismerése.</p> <p>Az összetett szavak helyesírásának gyakorlása.</p> <p>Önálló szótárhasználat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • legyen gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában.
<p>FOGALMAK: egyszerű szó, összetett szó, mondatrészek, szó szerkezetek (alárendelő: alanyos, tárgyias, határozós, jelzős; mellérendelő: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető); szóösszetétel, szóképzés, szórend</p>		

TÉMAKÖR:

A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal

ÉVES ÓRASZÁM: 8 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A mai és korábbi nyelvállapot különbségének felismertetése.

A nyelvi tudatosság fejlesztése: a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése, értelmezése különböző régi és mai szövegeken.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>Az anyanyelv állandóságának és változásának tudatosítása</p> <p>A nyelv főbb változatainak megismertetése (köznyelv, irodalmi nyelv, csoportnyelvek)</p> <p>A nyelvek megjelenési formáinak ismerete</p> <p>A tanuló környezetében előforduló nyelvjárás néhány jellegzetességének megfigyelése</p> <p>A nyelvi tolerancia kialakítása, fejlesztése</p> <p>A tanuló környezetében előforduló nyelvváltozatok azonosítása</p> <p>Anyanyelv, idegen nyelv, nemzetiségi nyelv összevetése</p>	<p>A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző régi és mai szövegeken.</p> <p>Nyelvhasználatunk, a környezetünkben lévő nyelvváltozatok néhány jellemzőjének megfigyelése, megnevezése.</p> <p>A Magyarországon élő nemzetiségek nyelve, nyelvhasználat.</p> <p>Videók, hanganyagok feldolgozása</p> <p>Csoportnyelvi szótárak megismerése</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - felismerni a köznyelvet, és alkalmazza használatát a mindennapokban - felismerni a csoportnyelveket, tudja őket a megfelelő szintereken alkalmazni - felismerni a magyar nyelv földrajzi változatait, mások beszédében annak használatát toleránsan kezeli - felismerni a nyelvtípusokat az általa tanult nyelv(ek)ben - toleránsan kezelni a nemzetiségi nyelvek használatát
<p>FOGALMAK: irodalmi nyelv, köznyelv, nyelvjárás, csoportnyelv, ifjúsági nyelv, jelnyelv</p>		

TÉMAKÖR:

Könyvtárhasználat

ÉVES ÓRASZÁM: 2 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Cél az önálló ismeretszerzésre, a gondolkodásra tanítás – a tanulók kíváncsiságának és alkotókedvének megtartásával, a tanulók műveltségi szintjének folyamatos növelése, melynek révén korosztályuknak, érettségüknek megfelelő ismeretekkel rendelkeznek, s ezeket az ismereteket rendszerben látják, értelmezni tudják azokat.

Fejlődjék digitális kompetenciájuk.

Elérendő cél az önfejlesztés igényének kialakítása a tanulóknál.

Kiemelt feladat a tanulók segítése a tanulás tanulásában.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A szövegek sajátosságainak megfigyeltetése, főbb fajtáinak tudatosítása: lineáris és nem lineáris, hagyományos és digitális szövegek</p> <p>Digitális és/vagy nyomtatott szótárak használata</p>	<p>Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek megismerése, gyakorlása (segédkönyvek, a korosztálynak készült szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése egynyelvű szótárakban, a tanult anyag bővítése különböző információhordozókból). Adatok, ismeretek gyűjtése különböző információhordozókról tanári segítséggel, csoportosan és önállóan. A gyűjtött ismeretek elrendezése, a kitűzött célnak megfelelő felhasználása.</p>	<p>A szöveg sajátosságainak ismerete.</p> <p>Önálló információszerzés digitális vagy nyomtatott eszközök révén.</p>
<p>FOGALMAK: szöveg, hagyományos szöveg, digitális szöveg, lineáris szöveg, nem lineáris szöveg</p>		

TÉMAKÖR:

Készüljünk a felvételire!

ÉVES ÓRASZÁM: 4 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Az eddig tanult nyelvtani ismeretek rendszerezése, ismételése. Az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban</p> <p>A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben</p> <p>A szókincs fejlesztése</p> <p>Az állandósult szókapcsolatok, a</p>	<p>Ismétlés, rendszerezés, gyakorlás.</p> <p>A felvételi feladattípusok megismerése, egyes típusok gyakorlása</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismereteit felvételi feladattípusokon alkalmazni - korábbi ismereteit felidézni - 6-8 mondatos érvelő fogalmazást írni

szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése Az olvasmány-feldolgozási stratégiák gyakoroltatása Reflektálás a szöveg tartalmára A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása A hagyományos és a digitális írás fejlesztése Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása A helyesírási készség fejlesztése A mérlegelő gondolkodás fejlesztése A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése		- helyesírási ismereteit alkalmazni
--	--	--

TÉMAKÖR:

Helyesírási készségek fejlesztése

ÉVES ÓRASZÁM: 4 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Az eddig tanult helyesírási ismeretek rendszerezése, ismétlése. Az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
Helyesírási ismeretek alkalmazása rövid feladatokban és szövegalkotásban Helyesírási szótár használata	Ismétlés, rendszerezés, gyakorlás. Rövid feladattípusok (pl. totó) Tollbamondás	Helyesírási ismeretek gyakorlati alkalmazása

	Rövid fogalmazás	

A továbbhaladás feltételei

A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit. Tudjon szóban és írásban rövid, mindennapi köszöntőt fogalmazni. Legyen képes háláját, köszönetét néhány összefüggő mondatban megfogalmazni, azt érthetően, kifejezően tolmácsolni. Figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és továbbadni. Legyen képes egy kb. 250-300 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni. Tudjon a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet készíteni. Legyen képes a gyűjtött anyagot elrendezni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján. Tudja tanári segítséggel lejegyezni a felhasznált információforrások adatait. A tanuló ismerje a főbb szövszerkezeteket (alárendelő, mellérendelő, hozzárendelő szövszerkezetek), általános jellemzőiket. Ismerje fel őket az írott szövegekben, és tudja megnevezni őket. Tudja megnevezni és fölismerni a mondat részeit (alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző), a tanult módon jelölje az egyes mondatrészeket az egyszerű mondatokban. Ismerje a szóalkotás legáltalánosabb módjait és azok helyesírását. A helyesírási segédkönyvek segítségével legyen jártas az összetett szavak helyesírásában. A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált szóbeli és írásbeli megfogalmazására, álláspontjának megvédésére. Legyen képes adott témában, felkészülés után, vázlat segítségével néhány perces kiselőadást tartani. Törekedjen mások számára is érthető, nyelviileg igényes és helyes beszédre, megfelelő artikulációra.

A 8. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Készüljünk a felvételire!	
II. Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői Az érv és a cáfolat	Érvtípusok Egyenes érvelés, inverz érvelés
III. Összetett mondat a szövegben	
A mellérendelő összetett mondat	A többszörösen összetett mondat
Az alárendelő összetett mondatok	Körmondatok az irodalmi művekben

A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	Az idézés fajtái
Az összetett mondat helyesírása	
Az idézés	
IV. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	
A nyelvek osztályozása nyelvtípusok szerint	A rovásírás írásjegyei, fellelhető rovásírásos nyelvemlékeink A jövevényszavak jelentésváltozásai A nyelvújítás mulatságos túlkapásai
Nyelvünk eredete, rokonsága	
Nyelvtörténet, nyelvemlékek	
Nyelvújítás	
V. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	Kommunikációs helyzetek paródiái, karikatúrái
Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	Hagyományos és digitális iskolaújság szerkesztése: műfajok, szerkesztők, szerkesztési elvek
Vita és érvelés	
Kommunikációs zavar	A reklám médiumai, műfajai, hatásai Nyelvhelyesség és kommunikációs zavar
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	
VI. Helyesírási készségek fejlesztése	

8. osztály

A 8. évfolyamon tovább folytatódik az ismeretek bővítése, a kompetenciák fejlesztése (azaz megerősítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése), és az érzelmi nevelés.

Ennek a tanítási-tanulási szakasznak a végére a tanulók biztos szövegértési készséggel rendelkeznek, szövegalkotási képességeiket folyamatosan bővíteni kell. Cél, hogy a 8. évfolyam végére a tanulók értőn alkalmazzák a nyelvi ismereteiket: értsék anyanyelvük szerkezetét, grammatikáját, össze tudják vetni anyanyelvük sajátosságait az általuk tanult idegen nyelv sajátosságaival. Ismerjék fel az adott kommunikációs helyzetet, ennek megfelelően az általuk tanult műfajokban, írásban és szóban helyesen és pontosan, a magyar nyelv szabályai szerint fejezzék ki magukat.

Tudják alkalmazni a digitális szövegalkotás és -befogadás módjait. Képesek legyenek saját véleményüket logikusan kifejteni, érvelni, s tanulják meg a toleráns nyelvhasználatot. Ezek birtokában tudnak a tanulók egymással együttműködni, csapatban és párban dolgozni, így tudják megérteni egymás gondolatait, és saját gondolataikat a lehető legpontosabban elmondani, megértetni másokkal. Ez teremt lehetőséget a személyiségük fejlesztésére, érzelmi nevelésükre is.

A 8. évfolyamon a tanulók a magyar nyelv rendszerének további szintjeit ismerik meg. A nyelvi oktatás középpontjában továbbra is a szövegértés és a szövegalkotás tanítása áll. A tanult nyelvi szintek nyelvtani ismereteit a diákok a szövegek értelmezésében, a szövegalkotásban és az idegen nyelv tanulásában betöltött szerepük szerint vizsgálják. Ennek a tananyagának a középpontjában az egyszerű és összetett mondatok, az állandósult szókapcsolatok állnak. A funkcionális nyelvhasználati ismeretek mellett a tanulók elhelyezik a magyar nyelvet a világ

nyelvei között, tájékozódnak a magyar nyelv történetének főbb állomásairól, közben többféle szövegépítő eljárással, kommunikációs technikával találkoznak.

A nyelvoktatásban fontos szerepet kap az egyéni fejlesztés. A tanulás tanítása (elemző olvasás, kulcsszavak, lényegkiemelés, vázlatírás, gondolati váz elkészítése, szövegalkotás) a magyar nyelv és irodalom tanításának is lehetősége és feladata.

Magyar nyelvből a 8. évfolyamon félévkor a tanulók anyanyelvi ismereteit záró felméréssel kell mérni.

TÉMAKÖR:

Készüljünk a felvételire!

ÉVES ÓRASZÁM: 6 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Az eddig tanult nyelvtani ismeretek rendszerezése, ismételése. Az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A tanult hangtani, alaktani ismeretek megfigyeltetése és felismerése a szavakban</p> <p>A szófajok és mondatfajták megfigyeltetése és felismerése a szövegben</p> <p>A szókincs fejlesztése</p> <p>Az állandósult szókapcsolatok, a szólások, a közmondások, a szállóigék értelmezése</p> <p>A szóbeli és írásbeli fogalmazási készség fejlesztése</p> <p>Az olvasmányfeldolgozási stratégiák gyakoroltatása</p> <p>Reflektálás a szöveg tartalmára</p> <p>A szöveghű, értő szövegolvasás gyakoroltatása</p> <p>A hagyományos és a digitális írás fejlesztése</p>	<p>Ismétlés, rendszerezés, gyakorlás.</p> <p>Felvételi feladatok és teljes feladatlapok megoldása csoportban és önállóan</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismereteit felvételi feladattípusokon alkalmazni - korábbi ismereteit felidézni - 10-12 mondatos érvelő fogalmazást írni - helyesírási ismereteit alkalmazni - önállóan felvételi feladatlapot megoldani

<p>Kreatív írásgyakorlatok alkalmazása A helyesírási készség fejlesztése A mérlegelő gondolkodás fejlesztése A megtanult szövegtípusok jellemzőinek felismerése és alkalmazása Helyesírási, nyelvhelyességi szabályoknak és a szövegtípusoknak megfelelő hagyományos és digitális szövegszerkesztési szabályok átisméltése</p>		
<p>FOGALMAK: Az eddig tanult fogalmak átisméltése</p>		

TÉMAKÖR:

Szövegértés és szövegalkotás

ÉVES ÓRASZÁM: 9 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A megismert szövegfeldolgozási és szövegalkotási módok és technikák gyakorlása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>Különböztető megjelenésű és típusú szövegek megértése és alkotása A szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőinek megismerése, áttekintése</p>	<p>Szövegalkotás különböző szövegtípusokban és műfajokban. A különböző szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata elektronikus és nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken. Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák</p>	<p>Képes különböző megjelenésű és típusú szövegek alkotására. Tudja a szövegtípusok műfaji, retorikai és stilisztikai jellemzőit.</p>

	összefüggéseinek felfedése, értelmezése. Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).	
FOGALMAK: elbeszélés, leírás, jellemzés, érvelés, cáfolat		

TÉMAKÖR:

Összetett mondat a szövegben

ÉVES ÓRASZÁM: 26 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A nyelv szerkezetének, változó egységeinek megfigyeltetése mondat- és szövegépítő eljárásokkal.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A mondatfajták felismerése a közlési szándék és szerkezet szerint</p> <p>Az összetett mondatok típusainak megismerése</p> <p>Alárendelő és mellérendelő összetett mondatok elkülönítése</p> <p>A központosítás megtanulása az összetett mondatban</p> <p>Az idézés szabályainak elsajátítása</p>	<p>Gyakorlatok a mondatfajták felismerésére.</p> <p>A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete, mondatfajták, szövegszervező ereje.</p> <p>Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.</p> <p>Az összetett mondat fajtáinak, felépítésének megismerése. Elemzési gyakorlatok.</p> <p>Szövegalkotás az idézés alkalmazásával.</p> <p>Az idézés és a párbeszéd írásmódjának helyes alkalmazása.</p> <p>Az összetett mondat ismeretére épülő helyesírási,</p>	<p>Mondatelemzési jártasság az összetett mondat feldolgozásában: a tagmondatok sorrendjének, a szintagmák szerkezetének és jelentésének felismerése, értelmezése, megnevezése.</p> <p>Idézés helyes formáinak használata</p>

	nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása.	
FOGALMAK: összetett mondat, alárendelés, mellérendelés, logikai viszonyok; idézet, idézés		

TÉMAKÖR:

Nyelvtörténet, nyelvrokonság – játékosan

ÉVES ÓRASZÁM: 4 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A mai és korábbi nyelvállapot különbségének felismertetése.

A nyelvi tudatosság fejlesztése: a nyelv állandóságának és változásának megfigyelése, értelmezése különböző régi és mai szövegeken.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző korok szövegeiben</p> <p>A szókincs változása, régi kifejezések, jövevényszavak gyűjtése irodalmi és beszélt nyelvi szövegekből</p> <p>A nyelvújítás és a nyelvújítók néhány szóalkotási módjának megismerése</p> <p>A magyar nyelv eredete, a nyelvrokonság hipotéziseinek megismerése</p>	<p>Tájékozottság a magyar nyelv életére vonatkozó alapvető nyelvtörténeti tényekről.</p> <p>Tájékozottság a magyar nyelv jellemző sajátosságairól.</p> <p>Példák megfigyelése régebbi korok szövegei alapján, a nyelvi állandóság és változások, illetve a más állapottal való összevetés során (a szókincsben és a tanult nyelvtani jelenségek szintjén).</p> <p>Nyelvrokonaink.</p> <p>Legfőbb nyelvtörténeti korszakaink.</p>	<p>Ismeretei vannak a nyelv és a szókincs változásairól.</p> <p>Képes jövevényszavakat gyűjteni.</p> <p>Ismeri a nyelvújítók tevékenységét.</p> <p>Tud példát a nyelvújítók szóalkotási módjaira, szavaira.</p> <p>Ismeri a magyar nyelv eredetét, valamint a hozzá kapcsolódó elméleteket.</p> <p>Felismeri szöveg szintjén a 2 fő szövegemlékünket (Halotti Beszéd és Könyörgés, Ómagyar Mária-siralom)</p>
FOGALMAK: rovásírás, nyelvemlék, nyelvújítás, nyelvcsalád, nyelvrokonság, jövevényszó		

TÉMAKÖR:

A kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése

ÉVES ÓRASZÁM: 5 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

A társas viselkedés szabályozásához szükséges nyelvi kompetenciák fejlesztése, a kulturált véleménynyilvánítás, vitázás alapelveinek tudatosítása, a konfliktuskezelés képességének fejlesztése.

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása.

A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.

A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
<p>A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</p> <p>A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése</p> <p>A kommunikáció nem nyelvi jeleinek alkalmazása mindennapi helyzetekben</p> <p>A kommunikációs zavar felismerése, néhány megismert korrekciós lehetőség alkalmazása</p> <p>A szövegértési készség fejlesztése</p> <p>A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése</p> <p>Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása</p> <p>Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben</p> <p>A közéleti megnyilatkozás alapjainak elsajátítása</p> <p>Az önálló véleményalkotás képességének fejlesztése</p> <p>Az önálló tanulási és ismeretszerzési képesség fejlesztése hagyományos és digitális források, eszközök használatával</p> <p>A tömeg- és digitális kommunikáció</p>	<p>Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.</p> <p>A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.</p> <p>A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése.</p> <p>A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.</p>	<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tudjon alkalmazkodni a kommunikációs folyamat tényezőihez különféle konkrét beszédhelyzetekben, • használja mondatait a közlési célnak és szándéknak megfelelően változatosan, tudatosan, • ismerje a testbeszéd, az arcjáték néhány jelét, törekedjen ezek tudatos alkalmazására, • tapasztalja meg a szemkontaktus jelentőségét, • tudja meghallgatni és megérteni mások véleményét, tudja azokat reprodukálni többszereplős helyzetekben, <p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • olvasható, esztétikus írással írjon a tanulási szintnek megfelelően, • tudjon szöveget alkotni különböző

<p>jellemzőinek megismerése</p> <p>A kommunikációs zavar felismerése, javítása</p> <p>Vita- és érvelési kultúra elsajátítása</p> <p>A közéleti beszédformák (felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd) felismerése és alkalmazása</p>	<p>Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása szóban és írásban.</p>	<p>szövegtípusokban és műfajokban,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tudja összegyűjteni a rövidebb beszámolókat anyagát, rendezze és foglalja írásba tanári irányítással, csoportosan és önállóan.
<p>FOGALMAK:</p> <p>tömegkommunikáció, kommunikációs zavar, vélemény, vita, érv, cáfolat, hozzászólás, felszólalás, alkalmi beszéd</p>		

TÉMAKÖR:

Helyesírási készségek fejlesztése

ÉVES ÓRASZÁM: 4 óra

NEVELÉSI-FEJLESZTÉSI CÉL:

Az eddig tanult helyesírási ismeretek rendszerezése, ismételése. Az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazása.

Fejlesztési feladatok, ismeretek	Tevékenységek	Elvárt eredmény
Helyesírási ismeretek alkalmazása rövid feladatokban és szövegalkotásban Helyesírási szótár használata	Ismétlés, rendszerezés, gyakorlás. Rövid feladattípusok (pl. totó) Tollbamondás Rövid fogalmazás	Helyesírási ismeretek gyakorlati alkalmazása

A továbbhaladás feltételei

A tanuló igazodjon el a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Megfelelően alkalmazza a kapcsolatteremtés és a kapcsolattartás udvarias formáit. Beszélgetés közben ügyeljen a párbeszéd illemszabályainak betartására. Figyelje és tudja értelmezni partnerei kommunikációs nem nyelvi jeleit. Törekedjen az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Legyen képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban és szóban továbbadni. Legyen képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Tudja a szöveg tartalmát összefoglalni, róla önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni. Tudjon a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Legyen képes a helyi és az iskolai könyvtár anyagában eligazodni, tudja használni a könyvtári adatbázist egy-egy témához történő anyaggyűjtésben. Legyen képes a gyűjtött anyagot elrendezni, önállóan rövid elbeszélést, leírást és jellemzést fogalmazni saját élményei, képzelete, valamint filmek és olvasmányok alapján. Tudja lejegyezni a felhasznált információforrások adatait. A tanuló ismerje és a szövegalkotásban használja a különböző mondatfajtákat. Ismerje fel és tudja megnevezni az összetett mondatokat (mellérendelő és alárendelő összetett mondatok) és azok altípusait. Törekedjen az összetett mondatok különböző fajtáinak változatos használatára a szóbeli és írásbeli szövegalkotásai során. Ismerje és alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A helyesírási segédkönyvek segítségével legyen jártas az idézés helyesírásában. Ismerje a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit.

A tanuló legyen képes mások türelmes meghallgatására és véleményének rövid, kulturált szóbeli és írásbeli megfogalmazására, álláspontjának megvédésére. Legyen képes spontán, illetve irányított vitában kulturáltan részt venni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni. Törekedjen mások számára is érthető, nyelvilag igényes és helyes beszédre, megfelelő artikulációra.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK AZ 5–8. ÉVFOLYAMON

A pedagógia tudománya nagyon sok és sokféle tanulási és oktatási stratégiát ismer. Az oktatás meghatározó eleme azonban maga a tanár (McKenzie-jelentés, 2007.) A tanár személyisége, szerepéről szóló tudása és ars poeticája, szakmai-módszertani felkészültsége, az általa tanított gyerekek adottságai, érdeklődésük, felkészültségük, az iskola szakmai-pedagógiai elvárásrendszere határozza meg, hogy a tanár egy osztályban milyen tanulásszervezési módokat, oktatási módszereket, munkaformákat választ.

A tanár tanít: ismereteket ad át, ezáltal hagyományt örökít, értékeket közvetít. A tanár irányít: tanulási folyamatokat, differenciálást, tehetséggondozást. A diákokkal, illetve az irodalmi művekkel való folyamatos párbeszéd révén irányítja tanítványai iskolai érzelmi nevelését. A tanár nevel és fejleszt: kompetenciákat, személyiséget. A tanár segít: segíti a diákokat a kognitív struktúrák kialakításában, az olvasási stratégiák elsajátításában, az önálló értelmezések létrehozásában. Segíti tanítványait az egyéni, illetve a csapatban végzett, együttműködésen alapuló munkavégzés képességének kialakításában. Segíti a diákokat abban, hogy felismerjék az irodalom örökérvényű alkotásainak folyamatosan változó jelentését, a jelentések megalkotásában a hagyomány és a befogadó szerepét.

Tanítási-tanulási stratégiák

Ez az összetett tanárszerep indokolja, hogy ne egy kitüntetett stratégia uralja a magyar nyelv és irodalom tanítását. A tanár a tananyag típusához, illetve az általa tanított diákközösséghez, iskolája programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választhat több oktatási stratégia közül. A hagyományos, tanárközpontú oktatási, tanulási stratégiákat javasolt bizonyos tananyagrészekre szorítani: korszakok, korstílusok, filozófiai irányzatok stb. A tananyagok feldolgozásában döntően a tanulóközpontú, kooperatív munkaformák alkalmazása javasolt. Fontos, hogy a tanórák változatosak, s ezáltal is motiválók legyenek.

A képzés 2. szakaszának 1–2. évében (5–6. évfolyam) döntően a gamifikáció és a kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása javasolt. A tematikus-motivikus tananyagszervezés lehetővé teszi, hogy a tanár-diák párbeszéd mellett kitüntetett szerepet kapjon a tanulócsoporthoz tagjai között létrejövő párbeszéd, a csoportban kibontakozó kreatív alkotómunka, az önálló munkavégzés, tanulás kialakítása.

A képzés 2. szakaszának 3–4. (7–8. évfolyam) évében a játékosítás és a kooperatív tanulási-tanítási módszerek mellett az önálló tanulási módszerek kialakítása javasolt (önálló

kutatómunka, beszámoló készítése, előadása, önálló jegyzetelés tanulása, tanulási módszerek tanítása).

Tanulásszervezési módok

Javasolt tanulásszervezési módok: a gamifikáció, a hagyományos játékok adaptálása, illetve a digitális játékok felhasználása, létrehozása a tananyag feldolgozásában. A reflektív és interaktív módszerek alkalmazása (szakaszos olvasás, kooperatív csoportmunkák, projekt munkák, drámajátékok, újságszerkesztés, stb.) a gyerekek motiváltságát növeli. A tanárközpontú és a diákközpontú, az „analóg” (egy munkafolyamat uralja az órát) és a digitális módszereknek (IKT-alapú, párhuzamos munkafolyamatok) összekapcsolása egy órán belül is lehetséges. A frontális tanításnak is van létjogosultsága, ha az nem uralja az egész tanítási folyamatot.

Fontos szerepe van az osztálytermen kívüli tanulásnak (színház- és múzeumlátogatás, könyvheti események, stb.), egyes tanulási-tanítási munkaszakaszban a jelenség alapú oktatásnak, azaz a különböző tanulási területek összekapcsolásának.

Oktatási módszerek

Az oktatási módszerek közül javasoltak: az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, a játékosítás, a szerepjátékok, házi feladatok. Az irodalmi művek és a filmek összekapcsolása, az irodalmi alkotások és filmes adaptációk összevetése, jelenetek dramatikus ábrázolása. Meseírás, jelképek értelmezése fűrtábrával. Digitális projektek; gondolattérképek; hagyományosan vagy digitális applikációkkal megrajzolt szereplők, szereplőkapcsolatok; előadások, stb. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok. Digitális és hagyományos szótárak, szakirodalmi művek használata (Szimbólumtár, Szinonima szótár, A magyar nyelv értelmező szótára, stb.).

Munkaformák

A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott (individualizált) munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás javasolt.